

Preken i Fjellhamar kirke 8. februar 2009

Såmannssøndagen

Kapellan Elisabeth Lund

Jesus reiste en gang rundt i Galilea, i området rundt Gennesaretsjøen nord i Israel. Han forkynte i byer og landsbyer der om Guds rike.

Prekenten handler om noe han fortalte et av stedene han stoppet opp.

Det står skrevet i evangeliet etter Lukas i det 8. kapittel:

Mye folk strømmet nå til fra byene omkring. Da en stor mengde hadde samlet seg om ham, fortalte han en lignelse:

«En mann gikk ut for å så kornet sitt.

Og da han sådde, falt noe ved veien; det ble tråkket ned, og fuglene under himmelen kom og tok det.

Noe falt på steingrunn, og det visnet straks det kom opp, fordi det ikke fikk væte.

Noe falt blant tornebusker, og tornebuskene vokste opp sammen med det og kvalte det.

Men noe falt i god jord, og det vokste opp og bar frukt, hele hundre foll.»

Da han hadde sagt dette, ropte han ut:

«Den som har ører å høre med, hør!»

Disiplene spurte ham hva denne lignelsen betydde. Han svarte: «Dere er det gitt å kjenne Guds rikes hemmeligheter. Men de andre får det i lignelser, for at de skal se, men ikke skjelve, og høre, men ikke skjønne. Lignelsen skal tydes slik:

Såkornet er Guds ord.

De ved veien er de som hører det, men så kommer djevelen og tar ordet bort fra deres hjerte, for at de ikke skal tro og bli frelst.

De på steingrunn er de som tar imot ordet med glede når de hører det. Men de har ingen rot og tror bare en tid; når de blir satt på prøve, faller de fra.

Det som falt blant tornebusker, er de som nok hører ordet, men på sin vei gjennom livet kveles de av bekymringer og rikdom og nytelser, så de ikke bærer fullmoden frukt.

Men det i den gode jord, det er de som hører ordet og tar vare på det i et fint og godt hjerte, så de holder ut og bærer frukt.

Slik lyder Herrens ord

Og i dag handler Herrens ord om noe veldig lite. Et såkorn.

Et såkorn som brukes som et bilde på Herrens ord.

Når jeg leser denne lignelsen, blir jeg kanskje aller mest opptatt av å bli klar over hva slags jordsmonn jeg er.

Men jeg tror det er viktig å begynne et annet sted. Med såkornet.

Et sånt bitte lite såkorn, er noe helt spesielt. Det har så mange muligheter i seg. Det kan slå rot, vokse, gi frukt, gi mat, gi liv, gi en god framtid.

Selve spirekraften ligger ikke i jorden, men i såkornet. Det vokser av seg selv, og det har så mange muligheter til å bli så mye mer.

Eller det kan forbli et lite frø. Det kommer an på hvor det havner.

Det kornet som slenges hit og dit av såmannen, er det viktigste i denne teksten.

Det er noe som er levende, noe som har en egen kraft i seg. Det er Guds eget ord.

Vi aner noe av kraften når vi hører at det kornet som falt i god jord vokste opp og bar masse frukt, hele hundre foll.

Den vanlige avkastningen på den tida, var ca. 10 foll.

100 foll. Guds ord kan gi stor avkastning i livene våre. Gud har mye å gi.

Jeg spurte engang en bonde hva han synes om såingsmetodene til mannen i denne lignelsen.

Han rista litt oppgitt på hue, og sa at han enten måtte være veldig dum eller veldig rik. Det er ikke rart at det var så mye av kornet som ikke vokste opp, når han spredde det ut på den uforsiktede måten. Kornet havner jo overalt.

Men det var sann såmann jobba på den tiden lignelsen ble fortalt. Bønder på Jesu tid sådde før de pløyde. De gikk og kasta såkorn utover et ubearbeida jordstykke.

Veien som Jesus forteller om var antagelig en fotsti med hardtråkka jord, som gikk gjennom åkeren og som det var meningen å pløye opp etter hvert. Steingrunnen var nok et område med høyt grunnfjell med litt jord oppå. Såmannen kunne ikke vite at det var et dårlig område før han skulle begynne å pløye. Begynne å gå i dybden. Det samme kan ha vært tilfelle med tornebuskene. De var der kanskje bare som røtter i bakken, som vokste opp sammen med såkornet.

Så når kornet kastes ut, er det kanskje ikke så lett å se hva som er bra og hva som er dårlig jord.

Bønder har nok blitt mer sparsomme med kornet nå, enn de var på den tiden. Jeg er ikke bonde, men jeg sår iallfall på en helt annen måte i den lille kjøkkenhagen min. Jeg bearbeider

jorda først, så lager jeg renner eller små hull til frøene og legger dem så presist jeg klarer på plass der de skal. Der de vil gi mest avkastning.

Men min, eller nåtidenes bønders metode er ikke noe godt bilde på hvordan Gud er.

Han handler som såmannen i lignelsen.

Han er utrolig raus. Han sparer ikke på såkornet, Han beregner ikke, Han bare pøser på. Han lar alle få høre Hans ord, selv om Han vet at det tas imot på forskjellig måte. Alle skal få muligheten til å høre om Guds rike. Han sprer ut sitt ord, sin kjærlighet, sin tilgivelse, sin frelse og sin nåde.

Men han håper at det skal treffe der Ordet får anledning til å realisere sine muligheter. Guds ord har nemlig, som såkornet, en egen kraft i seg. Det er levende, og det er et ord som skaper det det nevner.

Lignelsen om såkornet forteller oss litt om hvordan Gud er.

Litt om mentaliteten hans.

Vi tror på en raus og dristig Gud.

Visste dere forresten at det skjedde et kjærlighetsunder her i kirken i sta?

Da gav Gud seg selv til ei lita jente. Olivia ble døpt med vann og noen ord, men det skjedde mye mer enn det vi så og hørte. Hun fikk Den Hellige Ånd. Det er litt av et under. Hun ble møtt av Gud i dåpen. Hun har nå fått troa på Gud i gave, sånn vi alle fikk i dåpen. Da ble vi satt i en relasjon til Gud, som vi selv velger om vi vil gi ingen, liten eller stor plass i livet vårt.

Da er vi over på dette med jordsmonnet. Hva slags jordsmonn er jeg?

Jeg tror at vi alle er en hel åker. Vi har alle de fire jordsmonnene i oss, og kan selv ha innvirkning på hvor Guds ord skal treffe i oss.

Men hva vil det si å la kornet treffe den gode jorden?

Det handler jo først og fremst om å tro på Gud og Hans ord. Ta det imot. Og det handler om å gi Guds ord plass og mulighet til å vokse i livene våre.

Men hva vil det si i praksis?

Handler det om å jobbe enda hardere for å holde de ti bud, og å ellers leve etter det Bibelen setter som standard for et rett liv? Det er jo ikke dumt å strekke seg etter det.

Eller handler det om å bruke mer tid på å lese i Bibelen? Lese hele Bibelen kanskje?

Det kan også være en god ting for mange.

Men det jeg tror det handler om, finner vi i det vi kaller Johannes-prologen. Første kapittel i Johannes-evangeliet.

Der står det ”... Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss”.

Guds ord handler først og fremst om en person, om Gud som ble menneske.

Å la Hans ord falle i god jord, er å tro på Jesus, tro at han døde og sto opp for oss.

Å gi Ordet mulighet og plass til å vokse, handler om å la troa på Jesus leve i oss.

Da blir vi frelst. Da spirer kornet, og bærer frukt. Jesus har sagt veldig tydelig at når vi tror og er døpt, er vi frelst. Da har kornet havnet i god jord. Det står fast, og det kommer ikke noe ”men” etterpå.

Samtidig tror jeg det er sånn at Gud har mer å gi. Enda mer enn at vi blir frelst, at vi får komme til himmelen.

Guds ord og troa vår, handler om Jesus, og om å leve i en relasjon til ham. Og jeg opplever det sånn at Gud får mulighet til å være mer for oss når vi lever i en stadig dypere relasjon til Jesus. Kanskje det handler om å la den gode jorda bli en stadig større del av åkeren i oss.

For å bruke et annet bilde kan vi sammenligne oss med et hus. Og Jesus med strømmettet.

Enten er huset koblet til strømmettet, eller så er det ikke det. Tror vi på Jesus, er vi kobla på.

Det er nok. Samtidig kan vi skru på lampene i, og varme opp, flere rom i huset etterhvert. Vi kan få mer glede av å være kobla på nettet.

Noen har en god og nær relasjon til Jesus, og noen lengter etter det.

Hvordan kan vi få en dypere relasjon til Jesus da?

Det er ikke alltid så lett å bli skikkelig godt kjent med andre, å slippe andre mennesker tett innpå seg. Iallfall ikke lett for alle. Og det blir ikke lettere av at dette handler om en vi ikke kan se. Dessuten liker iallfall ikke jeg å slippe en innpå meg som jeg ikke kjenner skikkelig godt. Det må jo gå litt gradvis, og vi må begynne der vi er. Vi må kanskje først bli litt bedre kjent med Jesus.

Da er vi tilbake til Guds ord igjen. For Bibelen er den viktigste kilden vi har til å bli kjent med Jesus. Særlig evangeliene først i det nye testamentet.

Og det finnes gode metoder der vi kan bruke bibeltekster for å bli bedre kjent med Jesus, og å få i gang praten mellom oss og ham. Det kan være en hjelp til å bygge relasjonen mellom ham og oss.

Man kan bruke det vi kaller Jesus-meditasjon. Bare kom og spør meg etterpå, eller en annen dag, om det. Eller en lignende metode som kalles Lectio divina. Den kan dere lese om i det bladet som heter ”Nytt om Bibelen” som ligger i våpenhuset. Begge disse metodene går ut på

å leve seg inn i historiene om Jesus, og å etterpå være sammen med den personen vi møter der med våre egne liv.

Og for å bli kjent på dypet, kan vi etter hvert dele følelser og lengsler med hverandre. Det har jeg, og mange andre, opplevd som veldig fornyende.

Jeg kan ikke love at det alltid er lett, og vi kan bli nokså forandra av det og få nye utfordringer. For møter med Jesus fører oss utover. De utvikler oss, vikler oss ut. Men i denne relasjonen har vi å gjøre med ham som har skapt oss sånn vi er. Hvis det blir en forandring, kan vi kjenne oss trygge på at vi blir mer og mer den vi er skapt til å være.

Det oppleves veldig sant og helt.

For noen er dette gammelt nytt.

Andre har kanskje prøvd å snakke med Jesus, og gitt opp.

Noen ganger kan vi også føle oss helt stengt. Jorda har frosset til. Det er tæle i oss. Da kan vi be Gud om hjelp til å skape vår i hjertet vårt, så tælen tiner og såkornet kan gro.

Andre ganger kan vi føle at vi bare snakker ut i lufta når vi henvender oss til Jesus. Da kan vi kanskje begynne med å si det til ham da. Ta ut frustrasjonen over fraværet på ham.

For mange kan det være en hjelp å være med i en av smågruppene vi har i menigheten, der man har et naturlig sted å snakke med andre om troa. Både når vi opplever tillit og når vi opplever tvil. Det går også an å be om en samtale med en av oss prestene. Om troa di.

Gud elsker oss, og Han lengter etter at vi skal åpne oss mer og mer for Hans kjærighet.

Etterpå skal vi feire nattverd sammen. Der har vi muligheten til å ta imot Jesu legeme og Jesu blod.

Til nattverden kan vi komme igjen og igjen for å ta imot Jesus med hans kjærighet og skaperkraft.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet til evighet.